

NOVADNIEKU KALENDĀRS 2016

Ievērojami cilvēki un notikumi
Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā

Kalendārā iekļautas personas, kurām 2016. gadā aprit apaļas jubilejas (sākot no 50)

Minētas nozīmīgāko notikumu jubilejas

JANVĀRIS

- **7.I** Pirms 5 gadiem (2011) pirmoreiz notika starptautiskās sacensības „Kuldīgas Katrīnas kauss”
- **15.I** Folkloristam, literatūrzinātniekam, Baltijas skolotāju semināra audzēknim **Pēterim Birkertam – 135** (1881–1956) (Kuldīga)
- **17.I** Pirms 785 gadiem (1231) parakstīts **Alnas Balduīna līgums** ar Bandavas (ap Ventas vidusteci) un Vanemas (Kursas ziemeļu daļā) novada kuršiem. Balduīna slēgto līguma mērķis ir izveidot pāvestam tieši pakļautu, no Vācijas karaļa neatkarīgu bīskapa valsti, nedaloties ar ordeni un Rīgas pilsētu, solot iepriekšējo tiesību saglabāšanu un nosakot nedaudz zemāku nodevu apjomu salīdzinājumā ar Rīgas bīskapa, pilsētas un ordeņa noteikto
- **20.I** **Barikādēm – 25** (1991). Barikāžu aizstāvju atceres diena
- **22.I** Dzejniekam, veterinārārstam **Ilmāram Tīrmanim – 55** (1961) (Ēdole)
- **23.I** Pirms 20 gadiem (1996) **Skrundai** piešķirtas pilsētas tiesības

FEBRUĀRIS

- **12.II** Grafiķei **Valijai Brencei – 75** (1941–2009) (Turlava)
- **13.II** Katoļu draudzes bīskapam **Andrejam Ārvaldim Brumanim – 90** (1926–2013) (Klostere)
- **13.II** Literātam, sabiedriskajam darbiniekam **Martam Ivaram Rosam – 80** (1936) (Kuldīga, Laidi)
- **17.II** Uzņēmējam **Valentīnam Kokalim – 60** (1956) (Ēdole, Kuldīga)
- **21.II** Pirms 20 gadiem (1996) tiek atkārtoti atklāta **Īvandes pagasta bibliotēka** pēc 19 gadu pārtraukuma
- **25.II** Pirms 5 gadiem (2011) UNESCO Latvijas nacionālās komisijas Asambleja **Kuldīgas vecpilsētu iekļāva UNESCO** Pasaules mantojuma sarakstā

MARTS

- **1.III** Turlavas bibliotēkai – 70 (1946)
- **18.III** Gleznotājam Janim Rozentālam – 150 (1866–1916) (Kuldīga)
- **22.III** Rakstniekam Eduardam Freimanim – 95 (1921–2005) (Kurmāle)
- **25.III** Vides un pieaugušo izglītības speciālistam, ceļotājam Igo Midrijānim – 60 (1956) (Kuldīga)

APRĪLIS

- **11.IV** Dzejniekam, pedagogam **Livaram Jankovskim** – 65 (1951) (Kuldīga)
- **13.IV** Gleznotājam **Matīsam Zavickim** – 105 (1911–1988) (Kuldīga)
- **16.IV** Montāžas režisorei **Guntai Ikerei** – 60 (1956) (Kuldīga)
- **18.IV** Dzejniecei **Līvijai Feldmanei** – 70 (1946–2006) (Kuldīga)
- **26.IV** Luterāņu garīdzniekam **Modrim Plātem** – 65 (1951) (Kuldīga)

MAIJS

- **9.V** Sportistam **Guntim Šenhofam** – 65 (1951) (Kuldīga)
- **17.V** Gleznotājam, pedagogam **Kārlim Lejniekam** – 105 (1911–1984) (Kuldīga, Turlava)
- **18.V** Gleznotājam, ainavistam **Vilnim Rasam** – 75 (1941–2014) (Kuldīga)
- **20.V** Tēlniecei **Līvijai Rezevskai** – 90 (1926–2004) (Kuldīga)
- **20.V** Aktierim, režisoram **Olģertam Šalkonim** – 85 (1931) (Kuldīga)
- **26.V** Pirms 420 gadiem (1596) Kalnmuižā tika parakstīts līgums par lielkunga valsts sadalīšanu starp Ketlera dēliem Frīdrihu un Vilhelmu
- **30.V** Pirms 80 gadiem (1936) Kuldīgā trīs dienas viesojās valsts prezidents **Kārlis Ulmanis**

JŪNIJS

- **17.VI** Grafiķim, plakātu māksliniekam **Kārlim Rūdolfam Goldmanim – 95** (1921–1995) (Kuldīga)
- **22.VI** Literātei **Brindai Ceriņai – 65** (1951) (Kabile)
- **28.VI** Pedagogam, Baltijas skolotāju semināra audzēknim **Kārlim Dēķenam – 150** (1866–1942) (Kuldīga)
- **30.VI** Pirms 15 gadiem (2001) Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas (tagad – akadēmijas) Kuldīgas filiālei ir pirmais izlaidums

JŪLIJS

- **11.VII** Kordiriģentam **Edgaram Račevskim** – 80 (1936) (Turlava)
- **16.VII** Pirms 5 gadiem (2011) pēc rekonstrukcijas atvērts **Kuldīgas Pilsētas dārzs**
- **19.VII** Lietišķās mākslas meistarei **Irmāi Salenieci** – 90 (1926) (Kuldīga, Raņķi)
- **29.VII** Gleznotājam **Uldim Būdeniekam** – 85 (1931–2015) (Kuldīga)

AUGUSTS

- **7.VIII** Luteriskās draudzes bīskapam **Kārlim Irbem** – 155 (1861–1934) (Kuldīga)
- **7.VIII** Dzejniecei **Astrīdei Ivaskai** – 90 (1926–2015) (Kuldīga)
- **12.VIII** Ģenerālim **Andrejam Bubindusam** – 125 (1891–1942) (Kuldīga)
- **12.VIII** Grafiķim **Teodoram Lakševicam** – 105 (1911–1989) (Kuldīga)
- **14.VIII** Māksliniekam-dizainerim **Mintautam Kārlim Lācim** – 85 (1931) (Kuldīga)
- **22.VIII** Pirms 5 gadiem (2011) **Kuldīgas Galvenā bibliotēka** uzsāk darbu sinagogas ēkā
- **23.VIII** Akcijai „Liesmojošais Baltijas ceļš” – 25 (1991)
- **30.VIII** Kuldīgas maizes ceptuvei – 50 (1966)

SEPTEMBRIS

- **1.IX** Dzejniekam, tulkotājam, folkloristam **Fricim Brīzemniekam** – 170 (1846–1907) (Kuldīga)
- **3.IX** Pirms 365 gadiem (1651) no Ventspils ostas uz Gambiju atiet pirmais kurzemnieku kuģis
- **4.IX** Žurnālistam, vēsturniekam, izdevējam, rakstniekam **Arvidam Celmiņam** – 85 (1931) (Kuldīga)
- **8.IX** Pirms 15 gadiem (2001) Kuldīgā atklāja tēlnieces **Līvijas Rezevskas** skulptūru zāli
- **10.IX** Pirms 5 gadiem (2011) pēc rekonstrukcijas atklāja **Kuldīgas pārtikas tirgu**
- **11.IX** Pirms 20 gadiem (1996) atklāja **Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas** (tagad – akadēmijas) Kuldīgas filiāli
- **16.IX** Pirms 5 gadiem (2011) pēc rekonstrukcijas atklāja sporta stadionu Kurmāles pagasta Vilgālē
- **19.IX** Pirms 675 gadiem (1341) pirmo reizi dokumentos pieminēta **Alsungas pils**, kura karos gan vairākas reizes sagrauta un atkal atjaunota
- **28.IX** Gleznotājam, grafiķim, pedagogam **Kārlim Eglītim** – 110 (1906–1950) (Kuldīga)

OKTOBRIS

- **4.X** Vācu garīdzniekam, vijolniekam, mūzikas skolotājam **Karlam Ferdinandam Amendam** – 245 (1771–1836) (Turlava)
- **11.X** Aktierim **Kārlim Lorencam** – 95 (1921–1984) (Kuldīga)
- **11.X** Fotogrāfam **Modrim Rubenim** – 65 (1951) (Kuldīga)
- **24.X** Novadpētniekam, skolotājam, gleznotājam **Valfrīdam Fromholdam-Treijam** – 130 (1886–1964) (Kuldīga)
- **25.X** Pirms 465 gadiem (1651) Gambijas upes grīvā piestāja pirmais Kurzemes un Zemgales hercoga Jēkaba sūtītais kuģis. Kolonija tika ierīkota Sv. Andreja salā, kur uzbūvēja Jēkaba fortu
- **28.X** Francijas karavadonim, Kurzemes hercogistes kroņa pretendentam **Saksijas Moricam** – 320 (1696–1750)
- **28.X** Pirms 5 gadiem (2011) Kuldīgā sāka darboties pirmais privātais bērnudārzs – „Mazo bērnu skola”
- **30.X** Skolotājai **Maijai Krūmiņai** – 70 (1946–2015) (Kuldīga)

NOVEMBRIS

- **9.XI** Rakstniekam **Mārtiņam Kalndrūvam** – 100 (1916–1992) (Īvande, Padure)
- **12.XI** Keramiķim **Kārlim Knopkenam** – 85 (1931) (Kuldīga)
- **16.XI** Pirms 5 gadiem (2011) svinīgi atklāja rekonstruēto **sinagogas kompleksu**
- **28.XI** Pirms 455 gadiem (1561) pārstāja eksistēt **Livonijas ordeņa valsts**, jo pēdējais Livonijas ordeņa mestrs Gothards Ketlers noslēdza ar Polijas un Lietuvas karali Sigismundu Augustu padošanās līgumu un kļuva par pirmo Kurzemes un Zemgales hercogu. Hercogisti kā lēni Gothards Ketlers saņēma no Lietuvas lielkņaza
- **30.XI** Grafiķim **Arturam Langmanim** – 95 (1921) (Kuldīga)

DECEMBRIS

- **3.XII** Revolucionārās kustības dalībniekam, čekistam **Jēkabam Petersam** – 130 (1886–1938) (Nīkrāce)
- **4.XII** Gleznotājam, pedagogam **Jānim Lauvam** – 110 (1906–1986) (Skrunda)
- **8.XII** Režisorei, dzejniecei **Guntai Krauzei** – 65 (1951) (Kuldīga, Snēpele)
- **14.XII** Katoļu priesterim, rakstniekam **Pēterim Upeniekam** – 110 (1906–1972) (Alsunga, Ēdole)
- **18.XII** Pirms 15 gadiem (2001) dibināts etniskais kultūras centrs „Suiti”
- **19.XII** Kapteinim, burātājam **Valdim Grenenbergam-Grinbergam** – 80 (1936–2005) (Kuldīga)

2016. gada jubilāri, kuriem nav zināms dzimšanas mēnesis

- Baltijas vācu valstsvīram un vēsturniekam **Melhioram fon Felkerzāmam** – 415 (1601–1665) (Kuldīga). No 1632. gada bijis hercoga Jēkaba padomnieks, Kandavas pilskungs, no 1639. gada Kuldīgas virspilskungs, no 1651. gada Kurzemes kanclers. Rakstījis par Kurzemes hercogistes ārpolitikas jautājumiem
- Gleznotājam **Frīdriham Hermanim Vēberam** – 255 (1761–1833) (Ēdole)

GADA NOTIKUMI

- Pirms 785 gadiem (1231) pirmo reizi minēta Alsunga (Alschwangen)
- Pirms 760 gadiem (1256) celta Ēdoles pils
- Pirms 455 gadiem (1561) Kuldīga kļūst par Kurzemes un Zemgales hercogvalsts galvaspilsētu
- Pirms 430 gadiem (1586) izdota pirmā latvju grāmata Kurzemē „Enchiridion”
- Pirms 420 gadiem (1596) Turlavā izveido pirmo dzelzs apstrādes manufaktūru Kurzemē
- Pirms 360 gadiem (1656) ir noslēgts Draudzības un tirdzniecības līgums starp Kurzemi un Spāniju
- Pirms 360 gadiem (1656) hercoga galmā pirmo reizi kā īpašu ēdienu pasniedza kartupeļus
- Pirms 345 gadiem (1691) Kuldīgā tiesāta ragana Baba un sadedzināta pilsētas tuvumā
- Pirms 305 gadiem (1711) par Kurzemes hercogu kļūst Ferdinands
- Pirms 295 gadiem (1721) bijusi pēdējā raganas prāva Kurzemē

GADA NOTIKUMI

- Pirms 190 gadiem (1826) minēta Rudbāržu skola
- Pirms 190 gadiem (1826) sāka darboties draudzes skola Vārmē (tagad Vārmes pamatskola)
- Pirms 175 gadiem (1841) sāka darboties pirmā draudzes skola Nīkrācē
- Pirms 175 gadiem (1841) dibināta Graudupes skola (Renda)
- Pirms 150 gadiem (1866) pieņēma likumu „Par amatniecības un rūpniecības brīvību”. Kuldīgā sāka atplaukt amatniecība un rūpniecība
- Pirms 135 gadiem (1881) uzcelta Skrundas muižas pils
- Pirms 130 gadiem (1886) Baltijas skolotāju semināru pārceļ uz Kuldīgu, kur tas darbojas no 1886. līdz 1915. gadam
- Pirms 130 gadiem (1886) Kabilē atvērta aptieka
- Pirms 120 gadiem (1896) Ēdolē atvērta aptieka
- Pirms 110 gadiem (1906) sākta Rudbāržu baznīcas celtniecība

GADA NOTIKUMI

- Pirms 70 gadiem (1946) atvērta Kabiles bibliotēka
- Pirms 70 gadiem (1946) atvērta Vilgāles bibliotēka
- Pirms 65 gadiem (1951) atvērta Skrundas bibliotēka
- Pirms 55 gadiem (1961) uzcelts Skrundas kultūras nams
- Pirms 35 gadiem (1981) dibināta deju kopa „Bandava”
- Pirms 25 gadiem (1991) aizsākās Kuldīgas un Gēsthahtes sadraudzības gadi
- Pirms 25 gadiem (1991) dibināts Skrundas vidējās paaudzes deju kolektīvs „Mežābele”

